

# YAYIN TANITIMI / BOOK REVIEW

## ARIF DIRLİK'İN TÜRKÇE'YE ÇEVİRİLMEMİŞ KİTAPLARI

Ulaş Başar GEZGİN\*

**Öz:** Bu derleme ve çeviri çalışmasında Arif Dirlik'in Türkçe'ye çevrilmemiş 21 kitabı için tanıtım paragraflarıyla içindekiler sayfalarının çevirileri yer almaktadır.<sup>1</sup> Çalışmada Arif Dirlik'in bu kitaplarının Türkiyeli okurlara tanıtılması ve yayınevlerini bilgilendirerek bu yapıtların en azından bir bölümünün Türkçe'ye çevrilmesini sağlamak amaçlanmıştır. Metinde görüleceği üzere, Arif Dirlik'in yapıtlarının içeriği ve kapsamı çok geniş bilgi alanlarına karşılık gelmektedir. Dirlik'in burada tanıtılan kitaplarının ilgili akademisyenlerin yeni araştırmaları için kalkış noktası olması umulmuştur.

**Anahtar Sözcükler:** Arif Dirlik Külliyyatı, Çinbilim, Çin araştırmaları, Dirlik, Disiplinlerarası Çalışmalar, Düşünce Tarihi

### Books Not Translated into Turkish of Arif Dirlik

**Abstract:** In this work of compilation and translation, introductory paragraphs and table of contents pages of Arif Dirlik's 21 books that are yet to be translated into Turkish are presented. This work aims to introduce Arif Dirlik's books to Turkish readers and to contribute towards publication of some of these works in Turkish by informing the publishers. As seen in the text, the content and coverage of Arif Dirlik's summa correspond to diverse areas of knowledge. It is hoped that Dirlik's books that are introduced here would be a springing board for the academics in the field for their new research studies.

---

\* Prof. Dr., Duy Tan Üniversitesi, Vietnam, [ulasbasar@gmail.com](mailto:ulasbasar@gmail.com); *Gönderim tarihi: 20.12.2017, Kabul Tarihi: 25.12.2017*

<sup>1</sup> Arif Dirlik'in düşünsel portresi için bkz. GEZGİN, Ulaş Başar (2018), "Arif Dirlik (1940-2017): Marksist Bir Düşün İnsanı İçin Bir Portre Denemesi", *Bilim ve Gelecek Dergisi*, Ocak 2018 sayısı.

**Keywords:** Arif Dirlik's Summa, Sinology, Chinese Studies, Dirlik, Inter-Disciplinary Studies, History of Ideas.

## Giriş

Bu tanıtım yazısı çeşitli kitap ve internet sitelerinden alıntılar yapılarak hazırlanmıştır. Alıntı yapılan siteler dipnotlarda gösterilmiştir. Bu yazılar Türk okurlar ve ilgilenebilecek yayıncılar için Türkçe 'ye çevrilmiştir. Ayrıca, her bir kitabın içindekiler bölümü daha iyi bir fikir vermesi için çeşitli sitelerden ve kütüphane sayfalarından derlenip çevrilmiştir. Bunlar dışında Arif Dirlik'in şu kitapları Çin'deki kitapçılarının raflarında yer almaktadır: *Quanqiu xiandaixing zhi chuang: Shehui kexue wenji (Windows on Global Modernity: Social Scientific Essays)*, tr. by Lian Xu, Zhang Wenbo and Yang Deai (Beijing: Zhishi chanquan chuban she, 2013); *Quanqiu xiandaixing: quanqiu ziben zhuyi shidaide xiandaixing*(Chinese tr: *Global Modernity: Modernity in the Age of Global Capitalism, with an additional chapter: "Revisioning Modernity: Modernity in Eurasian Perspective"*), tr. Hu Daping and Fu Qingsong (Nanjing: Nanjing University Press, 2012) ; *Wuzhengfu zhuyi yu Zhongguo geming (Chinese translation of Anarchism in the Chinese Revolution)* (Guilin: Guangxi shifan daxue chubanshe, 2006); *Lishi yu Geming: Zhongguo Makesi zhuyi lishixuede qiuyan, 1919-1937 (Chinese tr. of Revolution and History: Origins of Marxist Historiography in China, 1919-1937)*, tr. By Weng Hekai (Nanjing: Jiangsu People's Publishing Press, 2005) ; *Kuaguo ziben shidaide houzhimin piping (Postcolonial Criticism in the Age of Transnational Capital)*, ed. and tr. by Wang Ning (Beijing: Beijing University Press, 2004)[in Chinese]; *Hougeming fenwei (The Post-Revolutionary Aura)*,[A collection of Essays by Arif Dirlik, ed. By Wang Ning](Beijing: Chinese Social Sciences Press, "The Intellectuals' Library," 1999).

**THE ORIGINS OF CHINESE COMMUNISM (1989)****[ÇİN KOMÜNİZMİNİN KÖKENLERİ]**

Bu kitap Mao'nun ölümünden sonra kamuya açılan arşivlik malzeme hazinesine dayanarak Çin'e Marksizm'in girişinin ve ülkedeki zaferinin revizyonist <sup>2</sup> bir anlatımını sunuyor. Dirlik, 1919'da, 4 Mayıs Hareketi'nin başlangıcında anarşizmin devrimciler ve aydınlar arasında [en] yaygın ideoloji olduğunu ve Marksizm'in neredeyse hiç bilinmediğini gösteriyor. Ancak, 3 Çin Komünist Partisi [yalnızca] 3 yıl sonra, Sol'un tartışmasız lideri olarak ortaya çıkacaktı. Dirlik, Çin komünizminin yerli kökenlerine ilişkin uzun süredir kabul gören görüşleri komünist düşüncenin ve örgütlenmenin köktenci çevrelere Komintern tarafından getirildiğini tartışmak üzere tartışma konusu yapıyor. Çinli köktenciler, Komintern'in yardımı olmadan komünizme yönelmeyecek olsa da, Dirlik, Marksist ideolojinin dışarıdan getirildiğinden [bu nedenle] kolaylıkla yaygınlık kazandığı biçiminde bir sonuca varıyor. Bu kitap, Çin tarihi ve siyaseti, Asya çalışmaları, Marksizm ve karşılaştırmalı komünizm araştırmacıları için olmazsa olmaz olduğunu [kısa sürede] kanıtlayacak .<sup>3</sup>

**İçindekiler**

1. Bakış Açıları ve Algılar: 4 Mayıs Sosyalizmi ve Çin'de Komünizmin Kökenleri

Ana Bölüm I. Çinli Köktenciler ve Rusya'da Ekim Devrimi

2. Algılanan Devrim: Çinliler Gözüyle Ekim Devrimi
3. Çin'de Ekim Devrimi ve Marksizm: Li Dazhao Örneği

Ana Bölüm II. 4 Mayıs Düşüncesi'nde Aydınlanmadan Sosyalizme. Köktenci Aydınlar, Emek ve Toplumsal Köktencilik

---

<sup>2</sup> Farklı bir bakış anlamında revizyonist, Sovyetçi ya da Brejnev'ci anlamında değil.

<sup>3</sup> Bkz. <http://www.oupcanada.com/catalog/9780195054545.html> <erişim: 08/01/2018>

*Gezgin, Arif Dirlik'in Türkçe 'ye Çevrilmemiş Kitapları*

4. Toplumsal Bilinç ve Sosyalizm: 4 Mayıs Düşüncesinde Sınıf, Toplum ve Toplumsal Devrim
5. Köktenci Kültür ve Toplumsal Eylemlilik: 4 Mayıs Köktencilğinde Anarşizm
6. Sınıfın Dili: 4 Mayıs Sosyalizminde Marksizm
7. Devletçi Kararlar: Sınıf Mücadelesiz Sınıf Siyaseti

Ana Bölüm III. Araştırma Grubundan Siyasal Hücreye: Çin Komünizminin Kökenlerindeki İdeoloji ve Örgütlenme

8. Yol Ayrımındaki 4 Mayıs Köktencilği: Araştırma Grupları, Komünler ve Toplumsal Devrim İçin Arayışlar
9. Komintern ve Çin'de Komünizmin Örgütlenmesi
10. Yol Ayrımı: Komünizmin İdeolojik Olarak Ortaya Çıkışı
11. Geleceğe Giden Yolaklar: Komünist Örgütlenme ve Marksist İdeoloji<sup>4</sup>

**MARXISM AND THE CHINESE EXPERIENCE: ISSUES IN CONTEMPORARY CHINESE SOCIALISM (STUDIES ON CONTEMPORARY CHINA) (1989)<sup>5</sup>**

[MARKSİZM VE ÇİN DENEYİMİ: ÇAĞCIL ÇİN SOSYALİZMİNE İLİŞKİN KONULAR (ÇAĞCIL ÇİN İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR)]

Bu makaleler Kültür Devrimi'ne yönelik reddiyenin Çin sosyalizmi ve Mao Zedong'un mirası üzerinde olduğu kadar Mao'nun ardıllarının sosyalizme verdiği yeni tanım ve yönün anlamı üzerindeki yansımalarını ele alıyor. Konular, bir sosyalist toplumsal değişim sorunsalı içerisinde kavramsal tutarlılık sağlamak üzere seçiliyor. Antropoloji, sanat tarihi, ekonomi, tarih, yazın ve siyaseti temsil edecek biçimdeki çeşitli sorgulamalar iki katmanlı bir yöne -Çin için sosyalizmin anlamı ve Çin sosyalizminin küresel bir görüngü olarak sosyalizm için anlamına işaret ediyor: Soyut anlamıyla bir 'anlam' değil [burada söz konusu olan], onun yerine siyasal ideolojik etkinlik

---

<sup>4</sup> Bkz. <https://vufind.carli.illinois.edu/all/vf-tiu/Record/901261/TOC><erişim: 08/01/2018>

<sup>5</sup> Eş-editör

sürecinde oluşturulma biçimine ilişkin – ki bu Çin'in kendi içindeki toplumsal ilişkileri ve Çin'in dünyayla olan ilişkisini anlaşılır kılıyor ve tanımlıyor.<sup>6</sup>

## **İçindekiler**

### Ana Bölüm I. Giriş

1. Siyaset, Araştırma ve Çin Sosyalizmi / Arif Dirlik ve Maurice Meisner
2. Devrimci Hegemonya ve Devrimin Dili: Şimdiki Zamanla Gelecek Arasındaki Çin Sosyalizmi / Arif Dirlik

### Ana Bölüm II. Politik Ekonomi

3. Mao Zedong ve Çin'in Gelişiminin Politik Ekonomisi / Mark Selden
4. Sosyalizmde Üretimin Örgütlenmesi Üzerine / Peter Schran
5. Marx, Mao ve Deng'den Tarihte İş Bölümü Üzerine / Maurice Meisner
6. Mao, Bilim, Teknoloji ve İnsanlık / Bill Brugger
7. Sosyalizm ve Ekonomik Gelişim: Çin'de Birikimin Siyaseti / Penelope B. Prime
8. İşçi Sınıfının Yeniden Yapılandırılması: Mao Sonrası Çin'de Emek Reformu / Gordon White

### Ana Bölüm III. Toplumsal İlişkiler, Siyasal İktidar ve Kültür

9. Çin'in Leninist Devletinin Demokratikleşmesini Kuramsallaştırmak / Edward Friedman.
10. Devrimci ve Sosyalist Çin'de Yapısal Değişim ve Toplum Yararının Siyasal Olarak Dile Getirilişi / Marc Blecher
11. Zenginlik ve Karşı Zenginlik: Mao Sonrası Çin'inde Varlığa İlişkin Ahlaksal Söylem / Ann Anagnost
12. Hegemonya ve Üretkenlik: Mao Sonrası Çin'inde İşçiler / Lisa Rofel
13. Çin'de Minik Tavuklar: Kadınlar Üstüne Çeşitli Düşünceler / Marilyn Young
14. Feminist İnsancılık: Zhang Jie'nin Yazılarında Sosyalizm ve Yeni-Feminizm/ Roxann Prazniak

---

<sup>6</sup> Bkz. <https://www.abebooks.com/9780873325462/Marxism-Chinese-Experience-Issues-Contemporary-087332546X/plp><erişim: 08/01/2018>

*Gezgin, Arif Dirlik'in Türkçe 'ye Çevrilmemiş Kitapları*

15. Astrofizikçi Fang Lizhi'nin Ağzı: Küresel Bir Bağlamda Çinli Aydınlar / Richard C. Kraus

16. Praksis ve Öz Arasında: Çin Devrimi'ndeki Kültürel Dışavurum Arayışı / Ted Hutters

Ana Bölüm IV. Sonuçlar

17. Çin Sosyalizminin Köktencilikten Arındırılması / Maurice Meisner

18. Post-sosyalizm?: "Çinli Nitelikli Sosyalizm" Üstüne Düşünceler / Arif Dirlik.<sup>7</sup>

## **REVOLUTION AND HISTORY: ORIGINS OF MARXIST HISTORIOGRAPHY IN CHINA 1919-1937 (1990)**

[DEVİRİM VE TARİH: ÇİN'DE MARKSİST TARİHYAZIMININ KÖKENLERİ 1919-1937]

'Devrim ve Tarih'te Arif Dirlik, Marksist düşüncelerin Çin düşünsel çevrelerinde ilk dolaşıma girdiği dönemde tarihin materyalist olarak kavramsallaştırılmasının Çin tarihi çözümlemelerine uygulanmasını inceliyor. İleri sürdüğü iddia, görüşlerini 1949 sonrasında yazılanlara dayandıran araştırmacıların Marksist tarihyazımına ilişkin erken dönem yorumlarına dair soru işaretleri uyandırıyor.<sup>8</sup>

### **İçindekiler**

Önsöz

Ana Bölüm I. Giriş

1. Sorun

2. Bağlam

Ana Bölüm II. Toplumsal Tarih Tartışması ve Çin Tarihinin Marksist Açından Çözümlemesi

3. Devrim ve Toplumsal Çözümleme

4. Çin Tarihinde Derebeylik

---

<sup>7</sup> Bkz. <https://libweb.grinnell.edu/vufind/Record/.b13952389/TOC><erişim: 08/01/2018>

<sup>8</sup> Bkz. <https://www.ucpress.edu/book.php?isbn=9780520067578><erişim: 08/01/2018>

*Gezgin, Arif Dirlik'in Türkçe 'ye Çevrilmemiş Kitapları*

5. Kuo Mo-Jo ve Çin Tarihinde Kölelik

6. Çin Tarihinin Dönemlendirilmesi

Ana Bölüm III. Sonuç

7. Devrim, Marksizm ve Çin Tarihi

8. Sonsöz: Toplumsal Değişim ve Tarih<sup>9</sup>

## ANARCHISM IN THE CHINESE REVOLUTION (1991)

### [ÇİN DEVRİMİ'NDE ANARŞİZM]

Arif Dirlik'in son yapıtı, 20. yüzyıl Çin köktencilğine ilişkin revizyonist<sup>10</sup> bir bakış açısı sunuyor. Anarşizm tarihinin Çin köktencilğinin temel izleklerini anlamak için olmazsa olmaz olduğunu ileri sürüyor. Anarşizm, bugün Çin'de sosyalist hareketler tarihi içerisindeki bir demokratik ülkeler kaynağı olarak özellikle önemlidir.

Dirlik, bu alanda bir Batı dilinde var olan tek kapsamlı tarihi oluşturmak üzere son araştırmalara ve daha yalnızca geçen onyılıda erişime açılan tarihsel malzemelere dayanıyor. Devrimci söyleme yönelik anarşist katkıyı vurguluyor ve bu izleği hem anarşist polemiklerin hem de toplumsal pratiğin ayrıntılı bir çözümlemesiyle aydınlatıyor. Çin devriminin değişen koşulları [en] yakın bağlamı sağlıyor ancak yazar bu çalışma boyunca Çin anarşizmini bir yandan da dünya anarşizmi ile bağlantılı olarak inceliyor.<sup>11</sup>

### İçindekiler

1. Giriş

Ana Bölüm I. Kökenler

---

<sup>9</sup>Bkz. <https://books.google.com.vn/books?id=AXJ3AQAACAAJ&lpg=PP7&pg=PP7#v=onepage&q&f=false><erişim: 08/01/2018>

<sup>10</sup> Bkz. ilgili dipnot.

<sup>11</sup> Bkz. <https://www.ucpress.edu/book.php?isbn=9780520082649><erişim: 08/01/2018>

*Gezgin, Arif Dirlik'in Türkçe 'ye Çevrilmemiş Kitapları*

2. Çin Sosyalist Düşüncesinde Sosyalizm ve Kapitalizm: Kökenler
3. Erken Dönem Çin Marksist Düşüncesinde Ulusal Gelişim ve Toplumsal Devrim

Ana Bölüm II. Marksizm'i Çinlileştirmek: Mao Zedong

4. Mao Zedong ve "Çin Marksizmi"
5. Mao Zedong Düşüncesinde Modernizm ve Modernizm Karşıtlığı
6. Marksist Devrimci Bilincin Zorlandığı Yer: Mao Zedong, Antonio Gramsci ve Marksist Devrimci Kuramın Yeniden Formüleştirilmesi

Ana Bölüm III. Tarihsel Bir Bakışla Kültür Devrimi:

7. Şimdiki Zamanla Gelecek Arasındaki Çin Sosyalizmi
8. İki Kültür Devrimi: Küresel Kapitalizm Açısından Çin Kültür Devrimi
9. Tarihteki ve Bellekteki Devrim: Tarihsel Açından Kültür Devrimi Siyaseti

Ana Bölüm IV. Devrimden Sonra:

10. Post-Sosyalizm?: "Çinli Nitelikli Sosyalizm" Üstüne Düşünceler
11. Küresel Sermaye Çağında Geriye Bakmak: Üçüncü Dünya Kültürel Eleştirisindeki Tarih Üstüne Düşünceler
12. Pazarlar, Kültür, İktidar: Çin'de 'İkinci Bir Kültür Devrimi'nin Oluşumu<sup>12</sup>

---

<sup>12</sup> Bkz. <http://catdir.loc.gov/catdir/toc/ecip057/2005003075.html><erişim: 08/01/2018>



**SCHOOLS INTO FIELDS AND FACTORIES: ANARCHISTS, THE GUOMINDANG, AND THE NATIONAL LABOR UNIVERSITY IN SHANGHAI, 1927-1932 (1991)<sup>13</sup>**

[OKULLAR TARLALARA VE FABRİKALARA: ANARŞİSTLER, GUOMİNDANG VE ŞANGHAY ULUSAL EMEK ÜNİVERSİTESİ, 1927-1932]

İki önde gelen çağdaş Çin tarihi araştırmacısının ortak emeği olan bu çalışmada, Ming K. Chan ve Arif Dirlik, kısa bir ömrü olmuş olan Şanghay Ulusal Emek Üniversitesi'nin nasıl bir yandan zamanının devrimci ilgilerinin bir yansıması olması bir yandan da eğitimde gelecek köktenci deneyler için bir sıçrama tahtası niteliği kazanması sürecini araştırıyor.

Varlığının ilk beş yılında Emek Üniversitesi, yüzyılın ilk onyılında anarşistler tarafından geliştirilip 1920'lerde çeşitli devrimci gruplar tarafından da benimsenen, öğrenen emek ülküsünün 20. yüzyıl Çin'indeki en etkileyici kurumsal ete kemiğe bürünüşüydü. Bu ayrıntılı çalışma, Emek Üniversitesi'ni onu esinleyen anarşist toplumsal ülküler ve devrimci deneyler bağlamında da Avrupa'daki emek eğitimi içerisinde Emek Üniversitesi kurucularının kendilerine örnek aldıkları karşılaştırılabilir sosyalist deneyler gibi geniş bir bağlam içerisinde yerli yerine oturtuyor. Yazarlar, üniversitenin yapısı ve işleyişine ilişkin incelemelerinde üniversitenin eğitim kadrosu, müfredatı, fiziksel ortamı ve tarihini sunarak kurumsal ve düşünsel tarih bakışını bu alana getirmiş oluyorlar.<sup>14</sup>

## **İçindekiler**

1. Giriş
2. Çin Devrimci Söyleminde Anarşizm ve Öğrenen Emek Ülküsü

---

<sup>13</sup> Eş-yazar.

<sup>14</sup> Bkz. <https://www.dukeupress.edu/schools-into-fields-and-factories><erişim: 08/01/2018>

*Gezgin, Arif Dirlik'in Türkçe 'ye Çevrilmemiş Kitapları*

3. Anarşistler ve Guomindang: Emek Üniversitesi'nin Kuruluşu ve Amaçları
4. Emek Üniversitesinin Yapısı: Fiziksel Ortam ve Müfredat
5. Emek Üniversitesi Eğitim Kadrosu ve Araştırmacılığı
6. Laoda Öğrencileri, Örgütlenme, Yerleşke Yaşamı ve Siyaset
7. Emek Eğitimi Programları ve Dışarıya Yönelik Etkinlikler
8. Laoda'nın Siyaseti, Mali Durumu ve Çöküşü
9. Günümüzden Geriye Bakıldığında<sup>15</sup>

### **AFTER THE REVOLUTION: WAKING TO GLOBAL CAPITALISM (1994)**

[DEVİRİMDEN SONRA: KÜRESEL KAPİTALİZME UYANMAK]

Arif Dirlik, yükselen ulus-aşırı ekonomiler ve sosyalist devletlerin çöküşü bağlamında Marksist düşüncenin temel öncüllerini ve eleştirilerini ele alıyor.<sup>16</sup>

### **ASIA/PACIFIC AS SPACE OF CULTURAL PRODUCTION (1995)<sup>17</sup>**

[BİR KÜLTÜREL ÜRETİM UZAMI OLARAK ASYA-PASİFİK]

Avro-Amerikalı tüketim için uzun süredir büyük bir fantezi kaynağı olan ve Avro-Amerikalı üretimin gelişimi için deneme yanılma tahtası olan Pasifik, Batı tarafından her zaman tek-boyutlu ve kültürel olarak tekparçaymış gibi yanlış temsil ediliyor. Asya-Pasifik bölgesi, jeo-politik düşüncede öne çıkan bir yer işgal etse de, bölge dışındaki okurların Pasifik ve Asya halklarının direngen topluluklarıyla ve kültürleriyle ilgili olarak

---

<sup>15</sup>Bkz. <https://books.google.com.vn/books?id=OOAQq7ilXikC&lpg=PP15&pg=PP15#v=onepage&q&f=false><erişim: 08/01/2018>

<sup>16</sup> Bkz. <https://www.barnesandnoble.com/w/after-the-revolution-arif-dirlik/1103814011><erişim: 08/01/2018>

Bu kitapla ilgili erişilebilir bilgiler oldukça eksik.

<sup>17</sup> Eş editör. <erişim: 08/01/2018>

okuyabileceği çok az şey var. 'Bir Kültürel Üretim Uzamı Olarak Asya-Pasifik' çeşitli yerli kültürlerin Asya-Pasifik'i kendi kültürel üretimleri için bir uzam olarak yeniden düşünme [amaçlı] çabalarını gözler önüne sererek bu boşluğu dolduruyor.

Yeni Zelanda'dan Japonya'ya, Tayvan'dan Hawaii'ye, bu yenilikçi kitap, uluslar-aşırı kapitalizmin kültürel kendine mal etmelerine özerk yerel kimliklerini ve yer ve topluluk karşı-tarihlerini oluşturarak direnen önde gelen Asya-Pasifikli yazarların denemelerini, şiirlerini ve anılarını sunuyor. Ek olarak, çeşitli coğrafyalara ve disiplinlere uzanan kültürel eleştiriler, Pasifik'in Avro-Amerika'nın bir fantezi alanı olarak kalmasını sağlayan temsilleri -özellikle filmlerdeki ve romanlardakileri- yapı-sökümüne uğrattıyor.

Bu yazı derlemesi, Pasifik'i bir cennet ya da devasa bir boşluk yerine, yaşayan, direnen insanların uzun bir hegemonya ve direniş tarihi boyunca çağdaş kimliklerini oluşturdukları bir yer olarak gören yeni bir Asya-Pasifik algısı sunuyor. 'Bir Kültürel Üretim Uzamı Olarak Asya-Pasifik' Asya-Pasifik bölgesine ilgi duyan okurlara ve Asya, Amerika, Pasifik, sömürgecilik sonrası çalışmaları ve kültürel çalışmalar alanlarındaki araştırmacılar için büyük ilgi uyandıracak. (Yukarıdaki notun aynısı geçerli)

## **İçindekiler**

Giriş: Bir Kültürel Üretim Uzamı Olarak Asya-Pasifik / Rob Wilson and Arif Dirlik

Eşleştirmeler

Amerikalı Pasifik İmgisinin Temelleri / M. Consuelo León

Pasifik Kıyısı Söylemi: Soğuk Savaş'ın Son Döneminde A.B.D. Küresel Düşlemi / Christopher L. Connery

Güney Pasifik'te Kimyasal Silahlar Söylemi / William A. Callahan and Steve Olive

Pasifik'in Suyunu Çekmek / Lawson Fusao Inada

*Gezgin, Arif Dirlik'in Türkçe 'ye Çevrilmemiş Kitapları*

Bellek / Lawson Fusao Inada

Tersine Çevirmek / Lawson Fusao Inada

Adalar Denizimiz / Epeli Hau'ofa

Hareketler

Kutsal Yerler ve Kent: Kentsel Yerlilik, Belirsizlik ve Modernlik  
/ John Fielder

Kimlik Siyasetinden Alternatif Bir Kültürel Siyasete: Tayvan'ın  
En Eski Yerleşimcilerinin Sistemik Olmayan Hareketleri  
Üzerine / Chiu Yen Liang (Fred)

Geçmişler ve Gelecekler

Kültürel İnşa ve Yerli Ulusalılığı: Hawaii Cephesi Raporu /  
Jeffrey Tobin

Hawai'i / Haunani-Kay Trask

Bana Göre Anakara / Joseph P. Balaz

Kurmaca Olarak Çocukluk / Subramani

Kenzaburo Oe İçin 3 Şiir / Albert Wendt

Yerli Pasifiği Boyunca Okumalar: Patricia Grace'in 'Potiki'si,  
Bir İnceleme / Miriam Fuchs

Son Cephe: Keri Hulme'un 'Kemik İnsanlar'ında Sömürgecilik  
Sonrası Gelecek Anıları / Chris Bongie

747 Şiiri / Terese Svoboda

Küçük Saz Ev / Terese Svoboda

Akıntılar

Bu Adalarda Düşleme Olanağı / Tsushima Yuko (çeviri:  
Geraldine Harcourt; giriş: Masao Miyoshi)

Güneş İmparatorluğu'nda Düşlemeler: Asya'da Kitle Kültürü  
/ Leo Ching

Hong Kong Göçmeni ve Kent Manzarası: Pasifik Kıyı  
Başkentliğinde Ulusaşırı Çokkültürcülüğü Biçimlendirmek /  
Katharyne Mitchell

Postmodernizm ve Amerikalı Kültürel Fark: Gönderiler,  
Gizem Treni ve Japon Yönetim Sanatı / Thomas Carmichael

Amerika'nın Hiroşiması, Hiroşima'nın Amerikası / Peter  
Schwenger and John Whittier Treat

*Gezgin, Arif Dirlik'in Türkçe 'ye Çevrilmemiş Kitapları*

Olap'ın Kanosunun Çekilmesi / çeviri: Theophil Saret Ruoney<sup>18</sup>

## **CRITICAL PERSPECTIVES ON MAO ZEDONG'S THOUGHT (1997)<sup>19</sup>**

[MAO ZEDONG DÜŞÜNÇESİNE ELEŞTİREL BAKIŞLAR]

Geçen onyılıda uluslararası komünist dünyada yaşanan dramatik gelişmeler, Mao düşüncesinin eleştirel bir sol bakış açısıyla değerlendirilmesini acil bir görev durumuna getirdi. 'Mao Zedong Düşüncesine Eleştirel Bakışlar', bir yandan Çin çalışmaları alanındaki tutucu bakışların baskınlığına itiraz ederek bir yandan da sol araştırmacılığın söylem özelliklerine ilişkin kavramlardan ve biçimlerden güç alan alternatif inşa çabalarını sunarak bu görevi üstleniyor.

Kitapta, çeşitli disiplinlerden gelme üst düzeyde nitelikli araştırmacılar, genel olarak Marksizm'deki ve özel olarak Çin Marksizmi'ndeki Mao sonrası dönemi gelişmeleri ışığında Mao Zedong düşüncesine yönelik eleştirel bir değerlendirme sunuyorlar. Kavramsal olarak, bu denemeler, Mao'nun Marksizmi'ni bir 3. dünya devrimci Marksizmi olarak değerlendirmek gibi ortak bir zemini paylaşıyorlar ve bunlar genel olarak iki kategori altında toplanabilirler: Mao Zedong düşüncesinin Marksist gelenekle ilişkisi ve Mao Zedong düşüncesinin 3. Dünya devrimci söylemi içerisindeki yeri. Bu kitabın en geniş anlamdaki amacı, bir Avrupa tarihsel deneyimi ürünü olan Marksizm ile onun kapitalizmin küreselleşmesiyle birlikte küresel genişlemesi arasındaki ilişkiyi incelemek biçimindedir.

---

<sup>18</sup> Bkz. <https://www.dukeupress.edu/asia-pacific-as-space-of-cultural-production><erişim: 08/01/2018>

<sup>19</sup> Eş editör.

Ele aldığı izlekler ve katkı sunan araştırmacıların kapsama alanı genişliği açısından çok önemli olan bu kitap, Çin, Marksizm ve 3. Dünya devrimci hareketleri konularında araştırma yapanlar arasında ilgi uyandıracaktır. Çin'in hızlı ekonomik gelişimi ve dünya ekonomik evresinde en etkili aktör olarak yükselişi düşünüldüğünde, bu kitabın genel olarak her kesimden eğitilmiş okurlara ilginç geleceğini rahatlıkla söyleyebiliriz.<sup>20</sup>

### **İçindekiler**

1. Mao Zedong Düşüncesi ve Eleştirel Araştırmalar / Paul Healy and Nick Knight
2. Yeşil Siyaset Çağında Mao ve Kadın Sorunu: Kimi Eleştirel Düşünceler / Roxann Prazniak
3. Mao Zedong Düşüncesinde Modernizm ve Modernizm Karşıtlığı / Arif Dirlik
4. Mao Zedong Düşüncesinde Eytışimsel Materyalizm Yasaları: "Ortodoksluk" Sorunu / Nick Knight
5. Marksist Ortodoksluğun En İyi Örneği: Mao Zedong'dan Toplumsal Oluşum ve Toplumsal Değişim Üstüne / Paul Healy
6. Mao, Marx, Politik Ekonomi ve Çin Devrimi: Güzel Sorular, Yetersiz Yanıtlar / Richard Levy
7. Çin Komünist Partisi Tarihinde Stalincilik / Maurice Meisner
8. Sonsuzun Özeti: Mao Zedong Felsefesinde Siyasal Amacın Uygulamaya Dökülmesi / Richard Johnson
9. Mao ve Althusser'in Mirası: Eytışim, Alternatif Modernlik ve Kültür Devrimi Sorunsalları / Liu Kang.
10. And Dağları'ndaki Maoizm: Peru Komünist Partisi-Aydınlık Yol ve Tarihin Reddi / Orin Starn
11. Hint Maoizmi: Naxalbari'nin Önemi / Sanjay Seth
12. Ejderha Tohumları: Vietnam'da Maoist Modelin Etkileri / William J. Duiker -

<sup>20</sup> Bkz. <https://www.amazon.com/Critical-Perspectives-Mao-Zedongs-Thought/dp/1573925977><erişim: 08/01/2018>

*Gezgin, Arif Dirlik'in Türkçe 'ye Çevrilmemiş Kitapları*

13. Mao Zedong ve Savaş Sonrası Japon Solu / J. Victor Koschmann

14. Maoizm ve Filipinler Komünist Partisi'nin Gelişimi / Emerita Dionisio Distor.<sup>21</sup>

## WHAT IS IN A RIM?: CRITICAL PERSPECTIVES ON THE PACIFIC REGION IDEA (1998)<sup>22</sup>

[NE OLA Kİ BİR KIYIDA?: PASİFİK BÖLGESİ DÜŞÜNCESİNE YÖNELİK ELEŞTİREL BAKIŞLAR]

Bu çığır açan, çok disiplinli çalışma, sorgulamadan kabul ettiğimiz 'Asya Pasifik' ve 'Pasifik Kıyısı' gibi terimlere itiraz ediyor. Yazarlar, gizli iktidar ilişkilerini ve bölgenin ideolojik inşalarınınca gizlenen hegemonik mücadeleleri gün yüzüne çıkararak, öve öve bitirilemeyen ekonomik canlanmanın altında yatan insan maliyeti ve ilgili sonuçlar gibi temel çelişkileri ortaya çıkarıyor. Kitap 'Asya Pasifik' düşüncesini değerlendirirken, ilgi odağımızı sermaye ve metalar arasındaki soyut ilişkilerden bölgenin oluşumunda kurucu bir rol oynayan insan etkileşimlerine kaydırıyor. Yazarlar Pasifik'i Pasifik yapanın bölgenin fiziksel sınırları değil tam da bu etkileşimler olduğunu kabul ediyorlar. Bu gözden geçirilmiş ve güncellenmiş baskı, Pasifik'in kavramsallaştırılmasına odaklanan ek yazılar da içeriyor, ülkeler arasındaki etkileşimi daha kapsamlı biçimde ele alıyor ve Pasifik'teki 'Kıyı' tartışmalarının çoğunda sık sık yok sayılan halkların varlığına vurgu yapıyor.<sup>23</sup>

## İçindekiler

Giriş: Kavram ve Fantezi Olarak Pasifik

---

<sup>21</sup>Bkz. <http://searchfirst.library.unsw.edu.au/primolibrary/libweb/action/dIDisplay.do?vid=UNSW&docId=dedupmrg1303656&fromSitemap=1&afterPDS=true><erişim: 08/01/2018>

<sup>22</sup> Editör.

<sup>23</sup> Bkz. <https://www.amazon.com/What-Rim-Arif-Dirlik/dp/0847684695><erişim: 08/01/2018>

*Gezgin, Arif Dirlik'in Türkçe 'ye Çevrilmemiş Kitapları*

Pasifik Çelişkileri

Asya-Pasifik Düşüncesi: Küresel Bir Yapının İcadındaki Gerçek ve Temsil

Bir Harekete Geçirme Söyleni Olarak Asya-Pasifik / Alexander Woodside

Kıyıcı<sup>24</sup> ya da 'Pasifik' Kıyısı Söyleni / Bruce Cumings

Üretimi Yeniden Yapılandırmak: Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması Bağlamında Meksika Makiladoraları ve Doğu Asya'nın Dışsatisim İşleme Bölgeleri / Victor M. Castillo ve Ramón de Jesús Ramirez Acosta

Çin'in Asya-Pasifik Ekonomisiyle Hızlanan Bütünleşmesi / Xiangming Chen

Kıyı'ya Uyum Sağlamak: ABD'de Japon Şirketlerinin Sosyal Sorumluluğu / Tomoji Ishi

Küresel Tedarik ve Pasifik Kıyısı'nda Bölgesel İşbölümü / Gary Gereffi

ABD-Doğu Asya İlişkilerinde Pazar Bağımlılığı / Meredith Woo-Cumings

Kıyı'da Dışarıda Olmak Üzerine: "Asya-Pasifik" Düşleminin Etnografik Açıdan Temellendirilmesi / Donald M. Nonini

Asya-Pasifik Topluluğunda Cinsel Ekonomiler / Neferti Xina M. Tadiar

"Türdeş" Bir Durumdaki Azınlıklar: Japonya Örneği / Edward Fowler

ABD ve Fransız Hegemonyasına Karşı Pasifik Adaları'ndan Tepkiler / Glen Alcalay

Asya-Pasifik Bakışıyla Latin Amerika / Evelyn Hu-DeHart

Mavi Hawaii: "Eleştirel Bölgeselcilik" Olarak 'Bamboo Ridge' [Dergisi] / Rob Wilson

Asyalı-Amerikalı Bakışıyla Asya Pasifik / Arif Dirlik<sup>25</sup>

---

<sup>24</sup> Kıyı Dili anlamında.

<sup>25</sup> Bkz. <https://rowman.com/ISBN/9780847684687/What-Is-in-a-Rim?-Critical-Perspectives-on-the-Pacific-Region-Idea><erişim: 08/01/2018> ve <https://library.villanova.edu/Find/Record/412284/TOC><erişim: 08/01/2018>



**POSTMODERNISM AND CHINA (2000)<sup>26</sup>****[POSTMODERNİZM VE ÇİN]**

Geçen onyıllarda, çok az ülke, Çin kadar dönüşüm geçirmiştir. Çin, dinamik olarak büyüyen ekonomisi ve hızla değişen toplumsal yapısıyla, kendi modernleşmesinin doğasını anlama noktasında Batı'ya meydan okumaktadır. Bu kitabın geniş yazar kadrosu, postmodernizmi hem bir küresel dönemlendirme çerçevesi hem de modernlik olarak Batılılaşma'nın katı ideolojisinden kopmanın bir yolu olarak kullanarak, Çin deneyiminin postmodernizmi anlamak için can alıcı olduğunu ileri sürüyor.

Toplamda, bu çalışmalar, yazın, mimari, rak (rock?) müziği ve film gibi özgül görüngülerin sosyalizm sonrasındaki bir toplumdaki yansımalarını sorguluyor. Kimi çalışmalar, Çin'in küresel kapitalizm kültüründeki suç ortaklığını -ve direnişini- konu alıyor. Diğerleri, ulusal kültürü yeniden tanımlama çabaları üstündeki etkilerini günlük yaşamdaki genişletilmiş düşünme özgürlükleri ve ifadeleri anlamında değerlendiriyor. Diğerleri ise, Mao sonrası Çin'inde siyasal toplum üstündeki denetimin hafiflemesini ve piyasanın, tüketim toplumunun, modanın ve nostalji söyleminin ortaya çıkışını tartışmaya açıyor. Yazarlar dünya ölçeğinde postmodernliğin durumunu iyice kavramak için hem Çin postmodernizminin tarihsel eşsizliği için hem de onun özgüllüğünü anlamak üzere sağlam bir noktada duruyorlar. Odak noktası, anakara Çin'i olsa da, kitap, -Çince'de de İngilizce konuşan dünyalarda da- şimdiye dek postmodernlikleri siyasal ve kültürel dinamikleri yerine ekonomik etkinlikleri ve tüketici etkinlikleri ile sınırlı kalmış olan Hong Kong ve Tayvan'daki toplumsal ve kültürel gerçeklikler üstüne önemli gözlemler içeriyor.

---

<sup>26</sup> Eş editör.

'Postmodernizm ve Çin'de 17 çalışma yer alıyor. Kitap postmodernizm ile post-sosyalizmi biraraya getirerek ve Çin'i postmodern olanın kültürünün yalnızca bir tüketicisi değil üreticisi olarak konumlandırarak, küreselleşme, modernlik ve politik ekonomiye yönelik olduğu kadar kültürel çalışmalar ve Asya çalışmalarına yönelik olan eleştirel söylemlere de katkıda bulunuyor.<sup>27</sup>

### **İçindekiler**

Giriş: Postmodernizm ve Çin, Arif Dirlik

1. Çinli Postmodernliğin Ana Hatlarının Çizilmesi, Wang Ning
2. Dünyada Beijing/Varoluş<sup>28</sup> Üzerine: "Postmodernizm", "Küreselleşme" ve Çin'de Ulusaşırı Uzamın Oluşumu, Anthony D. King
3. Tayvan'da Postmodern Yazınsal Söylem ve Güncel Halk Kültürü, Ping-hui Liao
4. Hong Kong, Çin ve Sömürge Sonrasılık Hali Sorunu, Xiaoying Wang
5. Günümüz Çini'nde Popüler Kültür ve Kitlelerin Kültürü, Liu Kang
6. Küresel POSTmodernLEŞME:<sup>29</sup> Aydın, Sanatçı ve Çin'in Koşulları, Sheldon Hsiao-peng Lu
7. Siborglaşmak: Günümüz Tayvan'ında Postmodernizm ve Ulusalçılık, Sebastian Hsien-hao Liao
8. Düşlenen Nostalji, Dai Jinhua
9. Gizemli Öteki: Çin Filminde Post-Politika, Chen Xiaoming
10. "Kasığımın Altındaki Yeşil Dumanı Görsün": Çin Rak Müziği Mitolojisi, Jeroen de Kloet
11. Ödünç Alınan Modernlik: Ödünç Bir Yaşamda Tarih ve Konu, Chao-yang Liao
12. Postmodernizm ve Hong Kong Sineması, Evans Chan

<sup>27</sup> Bkz. <https://www.dukeupress.edu/postmodernism-and-china-1> <erişim: 08/01/2018>

<sup>28</sup> Yazar İngilizce'de bir söz oyunu yapmış: Be(ij)ing.

<sup>29</sup> Yazar küçük ve büyük harfleri bu biçimde kullanmış.

*Gezgin, Arif Dirlik'in Türkçe 'ye Çevrilmemiş Kitapları*

13. Postmodernizm ve 90'ların Çin Romanları, Zhang Yiwu
14. Devrim Sonrası Çini'nde Kadın ve Arzu Söylemi: Chen Ran'ın Derme Çatma Modernizmi, Wendy Larson
15. İstenmeyen Melankoli: Wang Anyi'nin 'Keder Hikayeleri'nde Postmodernlik, Xiaobing Tang
16. Postmodern/Post-Mao-Deng Nereden Nereye:<sup>30</sup> Modern Çin'de Tarihsel Öznellik ve Yazınsal Öznellik, Xiaobin Yang
17. Sonsöz: Postmodernizm ve Postsosyalist Toplum – Şimdiki Zamanı Tarihsileştirmek, Xudong Zhang<sup>31</sup>

## POSTMODERNITY'S HISTORIES: THE PAST AS LEGACY AND PROJECT (CULTURE AND POLITICS SERIES) (2000)

[POSTMODERNLİĞİN TARİHLERİ: MİRAS VE PROJE OLARAK GEÇMİŞ (KÜLTÜR VE POLİTİKA DİZİSİ)]

Tarihe ilişkin alışlagelmiş çalışmalara yönelik itirazlar, yeni küreselleşme paradigması ve postmodernizm ve post-sömürgecilikle<sup>32</sup> bağlantılı olan yeni düşünsel dönüşümler eliyle ortaya çıktı. Bu kitapta önde gelen bir tarihçi olan Arif Dirlik tarihsel araştırma pratiğine ilişkin olarak yeni bir yaklaşım ileri sürüyor. Yalnızca eleştiri yapmanın ötesine geçerek geleneksel

---

<sup>30</sup> Ya da daha serbest bir çeviriyle 'Ne İdi Ne Oldu?'

<sup>31</sup> Bkz. <https://libweb.grinnell.edu/vufind/Record/.b1404397x/TOC><erişim: 08/01/2018>

<sup>32</sup> Post-colonialism için neden post-sömürgecilik karşılığını kullanıyoruz? Çünkü post-kolonyalizm sözü, kavramın sömürgecilikle ilişkisini görünmezleştirip sanki sömürgecilik dışı başka bir kavrama gönderme yapıyormuş gibi yanlış bir izlenim uyandırıyor. Osmanlıcası, 'müstemlekecilik'. İstimlak'tan türetme. O da 'imar'dan türetme. Sömürgeciliğe müstemlekecilik demek de, sömürgecilerin bakış açısından bir çeviri oluyor. Sömürgeci açısından, yaptığı sömürü değil 'imar'dır, kalkındır. Oysa sömürülen açısından yapılan, basbayağı sömürüdür. Ayrıca post-kolonyalizm sözü, sömürgeciliğin bittiğini varsayar ki bu doğru değildir. İyi niyetli ise dikkatsizlikten kaynaklanan bir yanlış kullanım, kötü niyetli ise, ideolojik bir yalandır. Sömürgecilik başka biçimlerde sürmektedir, kesinlikle bitmiş değildir. Bu konudaki çeşitli tartışmalar için bkz. Gezgin, U. B. (2017). Ötekiler Açısından Tarih. Özellikle şu bölümlere bakılabilir:

Yeni Sömürgecilik: Eski Sömürgeciliğin Torunu

Yeni Sömürgecilik Notları: Klasik Sömürgeciliğin Yeni Formları

tarihsel yöntemlerle tarihsel bellek, yerli (tarih?) yazımı, yer-  
tabanlı tarih ve küreselleşmiş bir dünyadaki bütünleşme ve  
parçalanma biçimindeki ikili sürece vurgu yapan yeni  
yaklaşımları birleştiriyor.<sup>33</sup>

## İçindekiler

1. Grinch Canavarı<sup>34</sup> Köktenciliği Nasıl Çaldı: Devrim Sonrası Tarihler
  2. Tarihteki ve Bellekteki Devrimler: Tarihsel Açıdan Kültür Devrimi Politikaları
  3. Avrupa-merkezcilikten Sonra Tarih [Diye Birşey] Kaldı mı?: Küreselleşme, Post-Sömürgecilik ve Tarihin Reddi
  4. Kuram, Tarih, Kültür: 20. Yüzyıl Çin'inde Kültürel Kimlik ve Kuram Siyaseti
  5. Ashis Nandy'yi Okumak: Geçmişin Dönüşü ya da Öç Duygusuyla Dolu Bir Modernlik
  6. Küreselliğin Oluşumları ve Köktenci Siyaset
  7. Tarihi Geri Getirip İçeri Almak: Diasporalar, Hibridlikler, Yerler ve Tarihler Üzerine
  8. Miras ve Proje Olarak Geçmiş: Yerli Tarihsiciliği Açısından Sömürgecilik Sonrası Eleştiri
  9. Yerler ve Topluluk-Aşırılık: John Brown Childs'ın Topluluk-Aşırı Kavramı Üzerine Bir Yorum
- Ek: Topluluk-Aşırılık Üstüne- John Brown Childs<sup>35</sup>

## HISTORY AFTER THE THREE WORLDS (2000)<sup>36</sup>

### [3 DÜNYADAN SONRA TARİH]

Bir disiplin olarak tarih, Avrupa-merkezciliğin küreselleşmiş uzgörülerin tarihsel süreçleri açıklamak için birbirleriyle yarış halinde oldukları bir dünyada etkisini

---

<sup>33</sup> Bkz. <https://www.whsmith.co.uk/products/postmodernitys-histories-the-past-as-legacy-and-project-culture-and-politics-series/9780742501676><erişim: 08/01/2018>

<sup>34</sup> Grinch, bir çocuk kitabı ve filmi kişiliği.

<sup>35</sup> Bkz. <http://www.inth.ugent.be/bibliography/51592><erişim: 08/01/2018>

<sup>36</sup> Eş editör.

kaybetmesi dolayısıyla bir kimlik bunalımıyla karşı karşıyadır. Asya, Afrika ve Latin Amerika uzmanlarını içeren bu kitap, bu itirazları kafa kafaya karşılamak üzere, dünyanın çeşitli bölgelerindeki tarih çözümlemelerinin hallerini açıklıyor ve tarihsel bilgiyi tanımlayanlara ve ona itiraz edenlere ilişkin güncel görüşleri değerlendiriyor. Avrupa-merkezciliğin, ötekilerin kendi geçmiş ve gelecek kavramsallaştırmalarını yeniden öne sürdüğü bir dünyada artık geçer akçe olmadığı yaygın bir biçimde kabul görüyor. Hem tarihsel çözümlemeye hem de tarih araştırmalarındaki işbölümüne yön veren 2. Dünya Savaşı sonrasında uzamsallıkları, daha küreselleşmiş uzgörlere yer açmak üzere buharlaşıyor. Geçmişte tarih tarafından dışarıda bırakılmış olan [çeşitli] bölgeler, tarihsel varlıklarının tanınmasını talep ediyor. Bilgi felsefesi olarak tarih, Avrupa-merkezli modernliğin bir pazarı olarak tarih, hem tarihsel olmayan düşünme biçimlerinden hem de tarihin gerçeği temsil etme iddiasının geçersizliğine işaret eden postmodernizm ideolojileri üzerinden gelen bir saldırı altında. Zaten alandaki son durum, üst düzey bir tarihçi tarafından akortsuz seslerden oluşan bir kafa karışıklığı olarak betimleniyor. Tarihçilerin hesaplaşması gereken itirazlar, tarih yazmanın bu kafa karışıklığının üstesinden geçmişin sorunlarını başka kisveler altında yeniden üreten ideolojik ve yöntembilimsel önyargulara düşmeden gelecek yeni bir biçimini düşünmek noktasında. Kitabın bölüm yazarları, bu itirazların değişik uzmanlık alanlarında nasıl dile getirildiklerini ve karşılandıklarını tartışıyorlar. Yazarlar, küreselleşmenin, postmodernizmin ve post-sömürgeciliğin ortaya attığı itirazları değerlendirme noktasında farklı görüşlere sahipler -ki bu, çok çeşitli bölgeleri ve yalnızca teknik olarak tarihyazımına ilişkin olmayıp içten içe kültürel ve siyasal da olan konuları kapsayan bir kitap için şartıca değil. Yine de, bilmenin tarihsel yollarının geçerliliğini kabul etmeleri ve tarihin güncel kültürel ve siyasal sorunları

kavramadaki önemini bir kez daha olumlamaları dolayısıyla ortaklaşıyorlar. Tarih, Avrupa-merkezci modernlikle iç içe geçtiğinden, postmodern bir dünyada, Avrupa-merkezciliğin ve tarihin kendisinin alternatiflerini oluşturmak için bir araç sunuyor.

Bu iddialı kitap, Avrupa-merkezcilik dünyayı görmek için kullanılan bir lens olarak etkisini kaybederken tarih disiplininin karşı karşıya olduğu itirazlara ilişkin olarak karşılaştırmalı bir bakış açısı sunuyor. Yazarlar, tarihin hallerini ve dünyanın dört bir yanındaki tarihsel failik anlamındaki mülkiyet mücadelesini açımlayarak kültürel çalışmalar için önemine ve tarihle bağlantılarına karşın sahadaki tarihçiler tarafından nadiren çalışılan küreselleşme, postmodernizm ve post-sömürgecilik gibi konuları ele alıyorlar. Kitap Avrupa-merkezciliğin çok sert bir eleştirisine girişerek aynı zamanda bilmenin tarihsel biçimlerinin önemini de bir kez daha olumlamış oluyor.<sup>37</sup>

## İçindekiler

Avrupa-merkezcilikten Sonra Tarih [Diye Birşey] Kaldı mı?: Küreselleşme, Post-Sömürgecilik ve Tarihin Reddi / Arif Dirlik  
Arkeologlar ve Tarihçiler, Geç 20. Yüzyıldaki Uygarlığa, Göreliliğe ve Post-Yapısalcılığa Meydan Okuyor / Thomas C. Patterson

Said'in 'Oryantalizm' Kitabından Sonra Batı Asya ve Kuzey Afrika Çalışmalarında Tarihyazımı / R.A. Abou-El-Haj  
Çalışan Sınıf Tarihini Yazmak için Aşağıdakiler Araştırmalarının Yerli Yerine Oturtularak Yeniden Düşünülmesi / Vinay Bahl

Geriye Dönüşler, Alaysılamalar, Hegemonyalar: Çağdaş Çin'e İlişkin Güncel Tarihyazımı Üstüne Notlar / Arif Dirlik

Çatışma ve Bağlantı: Sömürge Dönemi Afrika Tarihini Yeniden Düşünmek / Frederick Cooper

<sup>37</sup><https://searchworks.stanford.edu/view/4487658> <erişim: 08/01/2018>

*Gezgin, Arif Dirlik'in Türkçe 'ye Çevrilmemiş Kitapları*

Aşağıdakiler Araştırmalarının Sözverisi ve İkilemleri: Latin Amerika Tarihinden Bakışlar / Florencia E. Mallon

Dünya Tarihi Mümkün mü?: Bir Sorgulama / Roxann Prazniak

Tarih Nereye?: Tarihselcilik, Postmodernizm ve Post-sömürgecilik ile Yüzleşmeler / Arif Dirlik.<sup>38</sup>

## **GLOBAL MODERNITY: MODERNITY IN THE AGE OF GLOBAL CAPITALISM (2001)**

[KÜRESEL MODERNLİK: KÜRESEL KAPİTALİZM ÇAĞINDA MODERNLİK]

Bu kısırtıcı ölçüde ilgi uyandırıcı kitapta Arif Dirlik, şimdiki zamanın küreselleşmenin başını değil sonunu temsil ettiğini ileri sürüyor. Biz, bunun yerine kapitalizmin yavaş yavaş genişlediği 'küresel modernlik' adlı yeni bir dönemdeyiz. 1980'lerde komünizmin düşüşü, modernliğe yönelik kültürel olarak şekillenmiş karşı-iddialar doğurdu. Küreselleşme, neyin 'modern' olduğuna ilişkin anlayışımızı paramparça etti. Dirlik'in 'küresel modernlik' kavramı, geçmişin şimdiki zamana biçim vermedeki can alıcı önemini yadsımayarak şimdiki zamanı onun Avrupa-merkezci geçmişinden ayırmamıza olanak sağlayan bir kavram.<sup>39</sup>

### **İçindekiler**

1. Giriş: Küresel Modernlik
2. Küreselleşmeyi Tarihsel Olarak Düşünmek
3. Küreselliğin Kavramsal Alan(lar)ı
4. Miraslar: Küresel ve Sömürgecilik
5. Alternatifler? Çin Halk Cumhuriyeti ve Küresel Güney

---

<sup>38</sup> Bkz. <https://library.villanova.edu/Find/Record/540083/TOC><erişim: 08/01/2018>

<sup>39</sup> Bkz. <https://searchworks.stanford.edu/view/6756569><erişim: 08/01/2018>

6. Sonuç: Küreselleşmeden Sonra Bir Gelecek Var mı?<sup>40</sup>

**CHINESE ON THE AMERICAN FRONTIER (PACIFIC FORMATIONS: GLOBAL RELATIONS IN ASIAN AND PACIFIC PERSPECTIVES) (2001)<sup>41</sup>**

[VAHŞİ BATI'DA<sup>42</sup> ÇİNLİLER (PASİFİK'İN OLUŞUMU: ASYA VE PASİFİK BAKIŞIYLA KÜRESEL İLİŞKİLER)]

Çinli göçmenler Vahşi Batı'da dinamik bir rol oynadılar; ancak Asyalı Amerika araştırmacıları çoğunlukla yalnızca Pasifik Kıyısı'na özellikle de Kaliforniya'ya odaklandılar. Bu çalışma, diğer Batı eyaletlerine - Cascade Sıradağları'ndan Büyük Ovalar'a- ait hatıratlar, belgeler ve tarihsel çözümlerle 19. yüzyıl Amerika'sındaki Çinlilere kapsamlı bir bakış atarak bu boşluğu dolduruyor. Dirlik, birincil ve ikincil elden malzemeler arasından seçme yaparak, Batı'da Çinli varlığının ve Vahşi Batı'da Çinli kültürel oluşumunun gelişiminin anlaşılmasına yönelik çabaları genişletecek çalışmalara yer veriyor. Yalnızca ABD'nin Vahşi Batı toplumuyla yönelik bir içgörü kazandırmakla kalmayıp o zamanların ABD-Çin ilişkileri için de içgörü sağlayan bu kitap, Çin, Batı tarihi ve Asyalı Amerika'nın tarihine ilgi duyan tüm okurlar için paha biçilmez bir kaynak.<sup>43</sup>

## İçindekiler

Önsöz

Giriş: Vahşi Batı'dan Çinli Varlığını Ana Hatlarıyla Çizmek - Arif Dirlik

---

<sup>40</sup> Bkz. <https://www.routledge.com/Global-Modernity-Modernity-in-the-Age-of-Global-Capitalism/Dirlik/p/book/9781315634401> <erişim: 08/01/2018>

<sup>41</sup> Editör.

<sup>42</sup> Kitabın 'American Frontier' diyerek kast ettiği, 'Vahşi Batı'. Bu nedenle, 'Amerikan Sınırı' demek yerine 'Vahşi Batı' olarak çevrilmiştir.

<sup>43</sup> Bkz. <https://www.abebooks.com/9780847685332/Chinese-American-Frontier-Pacific-Formations-0847685330/plp> <erişim: 08/01/2018>



*Gezgin, Arif Dirlik'in Türkçe 'ye Çevrilmemiş Kitapları*

Ana Bölüm I – Doğu Bölgesindeki Çinliler

1. Altına Hücumdan Sonra: Uzak Batı'da Çinlilerin Maden Aramaları, 1850-1890 - Randall E. Rohep
2. Sierra'nın Yücelerinde Kanton Ordusu - Alexander Saxton

Ana Bölüm II - Güneybatı'daki Çinliler (Arizona, Nevada, New Mexico, Texas)

3. Gezginler ve Yerleşimciler: Arizona'daki Çinlilerin Deneyimleri - Lawrence Michael Fong
4. Prescott Dolaylarındaki Çinli Gezginler - Florence C. Lister ve Robert H. Lister
5. Nevada'daki Çinliler: Tarihsel Bir Kuşbakışı, 1856-1970 - Loren B. Chan
6. Virginia Kenti'nin Çinli Topluluğu, 1860-1880 - Russell M. Magnaghi
7. 'Roughing It'in 13. Bölümü - Mark Twain
8. New Mexico Bölgesi'ne Karşı Yee Shun (1882): Mississippi Aşırı Batı'da Çin Hukuksal İlişkilerinde Bir Dönüm Noktası - John R. Wunder
9. Texas'taki Çinliler - Edward J. M. Rhoads

Ana Bölüm III - Kuzeybatı'daki Çinliler (Oregon, Washington, Idaho)

10. 'Doğu Oregon'daki Çinliler'den Parçalar, 1860-1890 - Christopher Howard Edson
11. İç İmparatorlukta Çinli Kültürü - Nancy K. Feichter
12. Çinli Madencilere Yönelik Yılan Irmağı Katliamı, 1887 - David H. Stratton
13. Rocky Dağları Maden Bölgesi'nde "Bir Çinli Adamın Şansı" - Liping Zhu
14. Polly Bemis, Efsanevi Kahraman Bacı - M. Alfreda Elsensohn
15. Pierce Kenti Olayı, 1885-1886 - Kenneth Owens

Ana Bölüm IV - Rocky Dağları'ndaki Çinliler (Utah, Colorado, Wyoming, Montana, Güney Dakota)

16. Utah'ın Çin Mahalleleri: Yitip Gitmiş Etnik Bölgelerin Gelişimi ve Düşüşü - Daniel Liestman
17. Utah'ın Öncü Çinlileri - Don C. Conley
18. Gilpin Bölgesi'ndeki Çinliler - Gerald E. Rudolph

*Gezgin, Arif Dirlik'in Türkçe 'ye Çevrilmemiş Kitapları*

19. Denver'daki Çinliler: Konumları ve İşleri - Gerald E. Rudolph
20. Denver'daki Çinli Karşıtı İsyân, 1880 - Roy T. Wortman
21. Çinli Romansı: Bir Kanton Öyküsü, San Francisco ve Denver Daily, Denver Tribune
22. Güneybatı Wyoming'deki Çinli Göçmenler, 1868-1885 - A. Dudley Gardner
23. David G. Thomas'ın Çinli İsyânı Anıları - J. H. Goodnough
24. Rock Springs Olayı - Yen Tzu-kuei
25. Kwangtung'dan Yüce Göklere: Montana'daki Çinliler, 1864-1900 - Robert R. Swartout, Jr.
26. 'Dinsiz Çinliler' - Larry Barsness
27. Butte'de Boykot: Örgütlü Emek ve Çinli Topluluğu, 1896-1897 - Stacy A. Flaherty.
28. Deadwood'un Çin Mahallesi - Grant K. Anderson
29. Deadwood Vadisi: Son Çin Mahallesi - Joe Sulentic<sup>44</sup>

## **PLACES AND POLITICS IN AN AGE OF GLOBALIZATION (2001)<sup>45</sup>**

### **[KÜRESELLEŞME ÇAĞINDA YERLER VE SİYASET]**

Bu iddialı çalışma, yer-tabanlı eylemcilik ve bunun uluslararası sermayenin büyük güçleriyle ilişkisi sorunu üstüne eşsiz bir açıklama sunuyor. Bölüm yazarları, dünyadaki belli yerlerin hızla yaygınlaşan küresel teknolojiler ve yatırım seçenekleri bağlamında günlük yaşamı savunma ve zenginleştirmek uzamları olduklarını ileri sürerek sürdürülebilir, insancıl kültürleri destekleyen bir toplumsal gelişim uzgörüsüne ulaşıyorlar. Bu çalışma, yerel olan ile küresel olanı bir araya getirerek diasporadaki etnik gruplarla dünya sermayesinin kaçınılmaz bir biçimde en yerel deneyimleri bile dolayımlayan makrokozmetik süreçleri arasındaki ilk sürekli bağlantıyı kuruyor.

---

<sup>44</sup> Bkz. [https://vufind.carli.illinois.edu/vf-col/Record/col\\_202103/TOC](https://vufind.carli.illinois.edu/vf-col/Record/col_202103/TOC)<erişim: 08/01/2018>

<sup>45</sup> Eş editör (eşiyle).

Los Angeles ve New York'tan Yeni Zelanda ve Endonezya'ya dek uzanan yer tartışmalarını içeren kitap bölümleri, yerel deneyimin küresel sermayenin daha büyük ölçekli süreçleri ve diasporasal görüngü ile etkileşimine ilişkin mantıklı tartışmalar ve güvenilir bilgiler sunuyor. Kitap, etnik çalışmalar ve kimlik çalışmaları alanındaki araştırmacılar için paha biçilmez bir kaynak ve başlama noktası ve yerin üretimi ve özdeşleşmeyi açımlayan her okurun ilgisini çekecektir.<sup>46</sup>

### İçindekiler

İlk Söz: M'li Sözcüğe Dikkat/ Russell C. Leong

1. Giriş: Kültürel Kimlik ve Yer Siyaseti / Arif Dirlik ve Roxann Prazniak
2. Yer-Tabanlı Düşlem: Küreselcilik ve Yer Siyaseti / Arif Dirlik
3. Yerli Mücadeleleri ve Burjuvazinin Tedbiri Elden Bırakmayan Çekiciliği / Jonathan Friedman
4. Kıyıdağı Asyalılar: Güncel Asyalı Amerika'nın Oluşumunda Ulusaşırı Sermaye ve Yerel Topluluk / Arif Dirlik
5. Kayıtdışı Çinli İşçiler Amerikalı Emekçilerdir / Peter Kwong
6. Emegi Farklılıklar Üzerinden Örgütlemek: Irk/Etnik Köken, Yurttaşlık ve Toplumsal Cinsiyetin İşçi Sınıfı Dayanışması Üzerindeki Etkisi / Margaret M. Zamudio
7. Yerliler ve Uluslar: Sömürgecilik Sonrası Melanezya'da Kimlik Oluşumu / Geoffrey M. White
8. Etnik Kökenin Yerlileştirilmesi / Elizabeth Rata
9. Gelişme Sonrası Çağda Yer, Ekonomi ve Kültür / Arturo Escobar
10. Küreselleşme ve Çevresel Direniş Siyaseti / James H. Mittelman
11. Yüce Ruh'un Toprağı [olan] Tunkaşıla'da Siyasal Örgütlenme: Joann Tall'la Bir Söyleşi / Roxann Prazniak
12. Birliğin Ötesinde: Haudenosaunee (Iroquois) Türü Eşgüdüm ve Çeşitlilik Modeli İçinde Eşgüdümün Topluluk Aşırı Kökleri / John Brown Childs

<sup>46</sup> Bkz. <https://www.amazon.com/Places-Politics-Globalization-Roxann-Prazniak/dp/074250039X><erişim: 08/01/2018>

*Gezgin, Arif Dirlik'in Türkçe 'ye Çevrilmemiş Kitapları*

13. Farklılığı ve Eşitliği Yeniden Düşünmek: Kadınlar ve Yer Siyaseti / Wendy Harcourt<sup>47</sup>

## **MARXISM IN THE CHINESE REVOLUTION (STATE & SOCIETY IN EAST ASIA) (2005)**

[ÇİN DEVRİMİ'NDE MARKSİZM (DOĞU ASYA'DA DEVLET VE TOPLUM)]<sup>48</sup>

Dünyanın önde gelen tarihçilerinden olan Arif Dirlik'in yaşam boyu araştırmalarından ve yazılarından seçmeler içeren bu kitap, son 30 yılda Çin sosyalizmindeki gelişmeleri ve Çin devriminin tarihçilerini meşgul eden konuları ele alıyor. Dirlik Çin sosyalizmiyle, eleştirel bir mesafeye ancak kapitalizmin komünist alternatifinde toplumsal, siyasal ve kültürel kurtuluş umudunu kuran devrimcilerin tutkularıyla ve umutlarını Marxist kuramda gerçekleştirmek yönündeki tutkularıyla duygudaşlık içerisinde ilişkilendiriyor. Kitabın Marksist kurama yönelik tarihsel bakışı, onun dogmatik ve Avrupa-merkezci kısıtlılıklarını göz ardı etmeden küresel anlamlılığını vurguluyor. Bu keskin çalışmalar, sosyalizmin 20. yüzyılın ilk yıllarındaki kökenlerinden komünistlerin yüzyıl ortasındaki zaferine ve oradan yüzyıl sonunda Çin Komünist Partisi önderliğinin sosyalist devrim projesini gerçekleştirecekmiş gibi yapmayı bile fiilen bırakmasına uzanıyor. Tarihsel "bunun olacağı belliydi" anlayışı içerisinde devrimden kalan tek şey, başarısızlıklara ve kötü uygulamalara ilişkin anılar oluyor, ancak Dirlik yalnızca geçmişe yönelik olarak değil şimdiki zamanın ideolojik hegemonyası için de eleştirel bakış açısını korumayı biliyor. Birlikte değerlendirildiklerinde bu çalışmalar, çağdaş Çin

<sup>47</sup>Bkz. <https://trove.nla.gov.au/work/35508014?selectedversion=NBD21601648> <erişim: 08/01/2018>

<sup>48</sup> Bu kitabın içeriği, 'Çin Devrimi'nde Anarşizm' kitabının içeriğiyle aynı.

Bkz. <http://catdir.loc.gov/catdir/toc/ecip057/2005003075.html> ya da

<http://bvbr.bib->

[bvbr.bib-bvb.de:8991/exlibris/aleph/a22\\_1/apache\\_media/VMP86IEFNGMY358L4HRS2RQLRFYGGGR.pdf](http://bvbr.bib-bvb.de:8991/exlibris/aleph/a22_1/apache_media/VMP86IEFNGMY358L4HRS2RQLRFYGGGR.pdf) <erişim: 08/01/2018>

*Gezgin, Arif Dirlik'in Türkçe 'ye Çevrilmemiş Kitapları*

tarhinde devrimin merkeziliğini bir kez daha doğrulamış oluyor. Ayrıca, sosyalist tepki, kapitalizmin toplumsal ve ideolojik ufkunu aşamamış olsa da, Marksizm'in temel önemini aydınlatmış oluyorlar.<sup>49</sup>

## **PEDAGOGIES OF THE GLOBAL: KNOWLEDGE IN THE HUMAN INTEREST (2006)<sup>50</sup>**

[KÜRESEL OLANIN PEDAGOJİLERİ: İNSAN YARARINA BİLGİ]

Bu derleme kitabındaki çalışmalar, 20. yüzyılın sonlarında kapitalizmin rakipleri karşısında zafer kazanmalarıyla küresel bir nitelik taşıyan modernlik dolayısıyla ortaya atılan soruları konu alıyor. Kapitalist modernlik, küresel bir nitelik kazandıkça, aradaki farkları herkesi Avro-Amerikalı modernlik normlarına döndürerek silmek yerine, bir zamanlar ön-modernliğe ya da geleneğe hapsolma cezası verilen toplumlara, tam da bu geleneklere dayanarak, [fakat] sömürgecilik ve yeni sömürgecilik deneyimlerinin ya da küreselleşme güçlerinin basit dışlama düzeneklerinin süzgecinden geçirilerek, modernlikle ilgili kendi iddialarını ortaya atmak üzere güç verdi. Küresel modernlik, şu an küresel benzerlik olarak ortaya çıkmıyor, bunun yerine uluslar içerisinde ve arasında benzerlik ve benzemezlik güçleri arasındaki çatışma alanı olarak öne çıkıyor. Bu çatışmadaki dikkate değer bir nokta, dünyayı bilme ve düzenlemenin farklı biçimlerine ilişkin olan çatışmadır. Bu kitaptaki, çoğunlukla ABD'deki eğitimle ilgili konuları işleyen çalışmalar, bilmeye ilişkin hegemonik yollara dair eleştirelere müdahil oluyor ve toplumsal, etnik ve yerli bakış açılarını kapsayan geniş bir yelpazeden değişim için duyulan hegemonya karşıtı sesleri eleştirel bir biçimde değerlendiriyor. Kitaptaki

<sup>49</sup> Bkz. <https://www.amazon.com/Marxism-Chinese-Revolution-State-Society/dp/0742530698><erişim: 08/01/2018>

<sup>50</sup> Editör.

çalışmalarda yer alan güncel pedagojideki hegemoninin eleştirisinin can alıcı noktası, kendi alanlarında önde gelen araştırmacılar olan bölüm yazarlarının alan ve disiplin sınırlarını aşmak ve günlük yaşamın bütünlüğünü hareket noktası olarak almak gibi bir çabada ortaklaşmalarıdır.

## **İçindekiler**

### **Ana Bölüm I: Pedagojiye Bakışlar**

- (1) Giriş: Bizim Bilme Yollarımız ve Onlarla Ne Yapılacağı (Arif Dirlik);
- (2) Eğitimcileri Kim Eğitecek? Küreselleşme Çağı'nda Eleştirel Pedagoji (Peter McLaren ve Ramin Farahmandpur);
- (3) Köktenci Pedagoji ve Neo-Liberalizm Terörü: Kültürel Siyasetin Önemi Üstüne Yeniden Düşünmek (Henry A. Giroux);
- (4) Ulus-aşırıılık, Teknoloji, Kimlik: İnternet Dünyası Ne Kadar Yeni? (Alexander Woodside)

### **Ana Bölüm II – Bilme Yollarımız**

- (5) Antropoloji, Tarih ve Yerli Hakları: Kuzey Amerika'da Siyaset ve Etno-Tarihin Yükselişi (Arthur Ray);
- (6) Hapishane-Endüstriyel Kompleksi Çağında Etnik Çalışmalar: "Özgürlük" ve Yakalanma, Praksis ve Güçten Düşürme Üzerine Düşünceler (Dylan Rodriguez and Viet Mike Ngo);
- (7) Uyuşturucu Savaşı Yeni Jim Crow: Yurttaşlık Hakları Çağı Sonrasında Siyahların Eğitimdeki Dışlanmışlıklarının Yasalaştırılması (Susan Searls Giroux);
- (8) Tezahüratınız Kimin İçin? Ulusaşırıılık, Dünya Kupası ve Savaş (Robert Chang);

### **Ana Bölüm III – Karşı-Bilgiler**

- (9) Sınırsız Bir Dünyadaki Sınırlar ve Topluluk: Siyah Tarih Haftası Odağında, Elbirliği ve Köklüleşmek Üzerine Öneriler (John Brown Childs);
- (10) Stratejik Darkafalılık (Lily Mendoza);
- (11) Geçmişe Takılıp Kalarak Neden Bunca Çok Vakit Harcamalı? Kwakwaka'wakw Bölgesindeki Somon

*Gezgin, Arif Dirlik'in Türkçe 'ye Çevrilmemiş Kitapları*

Çiftliklerine Karşı Direnişi Anlamak (Dorothee Schreiber and Dianne Newell);

(12) Yanılmaz Tarihlere İtiraz: Ölü Kızılderililerin Mucizevi Dirilişi (Jason Younker);

(13) Kaliforniya Sömürgesel Tarihleri: Arkeoloji, Tarihsel Belgeler ve Yerli Sözlü Tarihlerinin Bütünleştirilmesi (Kent G. Lightfoot);

Ana Bölüm IV – Topluluk için Eğitim

(14) Gandhi, Tarih ve Toplumsal Bilimler (Vinay Lal);

(15) Topluluğa Doğru Eytışimsel Düşünmek (Grace Lee Boggs).<sup>51</sup>

## **CULTURE AND HISTORY IN POSTREVOLUTIONARY CHINA: THE PERSPECTIVE OF GLOBAL MODERNITY (2012)**

[DEVİRİM SONRASI ÇİN'İNDE KÜLTÜR VE TARİH: KÜRESEL MODERNLİK BAKIŞI]

Bu kitaptaki makaleler 1970'lerin sonlarında, 'reform' ve 'açılım' (gaige kaifang) denilen dönemin ilk yıllarından başlayarak Çin düşünsel söyleminde sık sık yer alan kimi ideolojik konulara yönelik eleştirel bakışlar sunarak, konu olarak Çin'de Marksist tarihyazımından sosyolojiye ve antropolojiye, guouxue/ulusal çalışmalara kadar geniş alanlara uzanıyor. Bir arada değerlendirildiklerinde aynı temel soruna yönelik farklı pencereler olarak [şu şekilde] kavramsallaştırılmaları olanaklı: Devrim sonrasında Çin düşüncesinde kültür ve tarihin işe koşulması. Arif Dirlik 1978'den sonra devrimci geçmişin daha sonra kültürel milliyetçiliğin yükselişine neden olacak reddi gibi konuları da içermek üzere çeşitli konulara giriyor. Dahası, bu gelişmeleri küresel bağlamda yerli yerine oturtuyor, böylelikle sonul olarak Çin'i "dünyalılaştırın" yöntembilimsel bir

<sup>51</sup> Bkz. <https://eric.ed.gov/?id=ED489491> <erişim: 08/01/2018>

*Gezgin, Arif Dirlik'in Türkçe 'ye Çevrilmemiş Kitapları*

girişimde bulunuyor: Çin'i dünyaya getirmek ve dünyayı Çin'e getirmek.<sup>52</sup>

### İçindekiler

Giriş: Modernlik, Küresellik, Tarih: Yöntembilimsel Düşünceler  
Bilme Yollarımız  
Küreselleşme  
Evrenselciliğin Sonu mu?  
Modern'in Zaferi  
Marksizm ve Çin Toplumsal Tarihi  
Sınır Bölgelerinde Konfüçyüs  
Küreselleşme, Gelişimsel Devlet ve Konfüçyüs'ün Yeniden Keşfi  
Zaman-uzam, Toplumsal Uzam ve Çinli Kültürü Sorunu  
Zhongguohua  
Çin'i Dünyalaştırmak: 20. Yüzyıl Çini'nde Sosyoloji ve Antropoloji Örneği  
Guoxue  
Küresel Modernlik Çağında Ulusal Öğrenme  
Küresel Modernlik Üstüne Daha Fazla Düşünce  
Küresel Kapitalizm Çağında Modernlik<sup>53</sup>

### **SOCIOLOGY AND ANTHROPOLOGY IN TWENTIETH-CENTURY CHINA: BETWEEN UNIVERSALISM AND INDIGENISM (2012)**

[20. YÜZYIL ÇİNİ'NDE TOPLUMBİLİM VE İNSANBİLİM: EVRENSELÇİLİKLE YERLİCİLİK ARASINDA]

Bu kitapta, bölüm yazarları, 20. yüzyılın ilk yıllarında Çin düşüncesine ve eğitimine getirildiği zamandan başlayarak, özellikle 1930'lar ile 1980'ler arasını vurgulayarak insanbilim ve

---

<sup>52</sup> Bkz. <https://cup.columbia.edu/book/culture-and-history-in-postrevolutionary-china/9789629964740><erişim: 08/01/2018>

<sup>53</sup>Bkz. <https://trove.nla.gov.au/work/164341256?q&versionId=179165788><erişim: 08/01/2018>



toplumbilimin gelişimi üzerine tarihsel bir bakış sunuyor. Yazarlar, Çin Halk Cumhuriyeti'ndeki ve Tayvan'daki insanbilimcilerin ve toplumbilimcilerin, siyasal bağlamdan olduğu kadar disipline özgü eğitimden de çokça etkilenen kuramsal gündemlerine ve araştırma gündemlerine doğru değişik pencereler açıyorlar. Çeşitli araştırmacıların çalışma yaşamını gözden geçirirken onların yalnızca yaratıcı katkılarını kayıt altına almakla kalmıyorlar, aynı zamanda onların düşünsel dertlerinin toplumbilimdeki ve insanbilimdeki güncel konulardaki (kültürelcilik, sınırlar, kadınlar) yankısını da kaydediyorlar. Son olarak, kitap, gevşek bir biçimde, bu disiplinlerin Çin bağlam(lar)ına nasıl çevrileceği sorunu ve 1930'lardaki kuruluşlarından başlayarak, ürettikleri çelişkili beklentiler nedeniyle iki disiplini hafakanlar gibi basan 'yerleştirme' (bentuhua) ve 'Çinleştirme' (Zhongguohua) konuları üstüne kuruluyor. Bu, Çin örneğinin disiplinlerin Avro-Amerikalı kapitalist modernliğin bir ürünü olarak dışarıdan alındığı, böylelikle kendi yerel alternatif modernliklerini yaratma tutkusuyla çatıştığı başka toplumlarda benzer dertlerle yankısını bulduğu yerdir.<sup>54</sup>

## GLOBAL CAPITALISM AND THE FUTURE OF AGRARIAN SOCIETY (2013)<sup>55</sup>

### [KÜRESEL KAPİTALİZM VE TARIM TOPLUMUNUN GELECEĞİ]

Bu kitap, kapitalizmin küreselleşmesiyle tarım toplumuna zorla dayatılan değişimlerin ve bunların küresel olarak insan gönenci üzerindeki etkilerinin tarihsel ve karşılaştırmalı bir çözümlemesini sunuyor. Kitap, Çin Halk Cumhuriyeti'ndeki

<sup>54</sup> Bkz. [https://www.amazon.com/Sociology-Anthropology-Twentieth-Century-China-Universalism/dp/9629964759/ref=sr\\_1\\_27?s=books&ie=UTF8&qid=1513701599&sr=1-27&refinements=p\\_27%3AArif+Dirlik](https://www.amazon.com/Sociology-Anthropology-Twentieth-Century-China-Universalism/dp/9629964759/ref=sr_1_27?s=books&ie=UTF8&qid=1513701599&sr=1-27&refinements=p_27%3AArif+Dirlik) <erişim: 08/01/2018>

<sup>55</sup> Eş-editör.

küresel olarak çağcıl dönüşümler üzerinde büyük etkisi olan son dönem ekonomik gelişime ve kentleşmeye özel önem veriyor. Güney ve Güneydoğu Asya'dan, Afrika'dan ve Latin Amerika'dan gelen örnek olaylar, bu dönüşümleri karşılaştırmalı küresel bir bakış açısı içerisine yerleştiriyor. Bölüm yazarları, Birleşmiş Milletler, Çin Halk Cumhuriyeti, Hindistan, Zimbabve ve Latin Amerika'dan üst düzey araştırmacılarıdır ki onlar aynı zamanda siyasal konularda da etkindirler.<sup>56</sup>

## İçindekiler

### Ana Bölüm I - Giriş

1. Giriş: Köylünün Sonu mu? Küresel Kapitalizm ve Tarım Toplumunun Geleceği - Arif Dirlik ve Roxann Prazniak
2. "Köylülüğün Sonu" Senaryosu: Düş ve Kabus - Alexander Woodside
3. Köylünün Dönüşü: Olanaklı mı? Arzulandır mı? - Immanuel Wallerstein

### Ana Bölüm II - Çin Halk Cumhuriyeti

4. Tarih, Kapitalizm ve Sosyalizm Sonrası Çin Köylüsünün Oluşumu - Alexander Day
5. Çin Deneyimi, Karşılaştırmalı Üstünlük ve Kırsal Yeniden İnşa Deneyi - Wen Tiejun Dong Xiaodan Yang Shuai Qiu Jiansheng Lau Kin Chi
6. Çin'deki Uzamsal Eşitsizliğin Politik Ekonomisi-Shaoguang Wang
7. Toprağı Aile Çiftçiliği İçin Ayırın: Çin'de Çiftlik Arazisi Kullanımı ve Köylülüğün Geleceği-Dong Zhenghua
8. Kentleşmeyi Beklerken: Kentli Kıyı Çini'nde Kentli Köylerin Yeniden Geliştirilmesi - Leslie Shieh
9. Özel İlişkilerin Kamusal Olarak Düzenlenmesi: Çin'de Mülkiyet Üstündeki Düzenlemelerin Değişen Koşulları - Pitman B. Potter

---

<sup>56</sup> Bkz. <https://www.amazon.com/Global-Capitalism-Future-Agrarian-Society/dp/1612050379><erişim: 08/01/2018>

Ana Bölüm III – Üç Kıtalı Bakışlar

10. Günümüzün Neo-liberalizm Çağında Hint Deneyimiyle İlişkili Olarak İlkel Birikim ve Köylülük - Utsa Patnaik
11. Endonezya'da Köylüler ve (Yarı)Kentleşme Siyasaları - Abidin Kusno
12. Zimbabve'de Toprak İşgalleri ve Toprak Reformu: Ulusal Demokratik Devrime Doğru - Sam Moyo Paris Yews
13. Zihnin Çoklu Kültürleri: Köylünün 'Son'u ve Agro-ekolojinin Doğuşu - Alejandro Rojas
14. Topluluk Kapasitesi ve Ekvadorlu Tarımsal Çiftçi Örgütlerinin Tarım İlacı Kullanımına Karşı Alternatifler Üretme Yolunda Karşılaştıkları Zorluklar: Fabio Cabarcas Örneği

Ana Bölüm IV – Son Söz

15. 2008 Dünya Gıda Bunalımından Ders Çıkarmak-Jomo Kwame Sundaram<sup>57</sup>

**COMPLICITIES: THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA IN GLOBAL CAPITALISM (2017)**

[SUÇ ORTAKLIĞI: KÜRESEL KAPİTALİZMDE ÇİN HALK CUMHURİYETİ]<sup>58</sup>

Çin Halk Cumhuriyeti'nin ekonomik gücü artarken, kendisinin sürekli büyümesinin ve artan küresel etkisinin var olan küresel düzen için ne anlamına gelebileceğine ilişkin kaygılar da büyüyor. Bu değişen dinamiğin günlük haberlerde ve son dönem araştırmalarda açılanması, ÇHC'nin (Çin Halk Cumhuriyeti) başarısızlıklarında da başarılarında da küresel kapitalist sistemden kaynaklanan güçlerin oynadığı rolü gözden geçiriyor.

---

<sup>57</sup> Bkz. <https://www.barnesandnoble.com/w/global-capitalism-and-the-future-of-agrarian-society-arif-dirlik/1124383932><erişim: 08/01/2018>

<sup>58</sup> Ya da daha serbest bir çeviriyle 'Küresel Kapitalizmde Çin Halk Cumhuriyeti'nin Rolü'.

Çin araştırmacısı Arif Dirlik 'Suç Ortaklığı'nda Tiananmen Meydanı ağlatısından Konfüçyüs Enstitülerinin, dünya ölçeğinde ABD'deki yaklaşık 100 kadar yerleşkeyi de içermek üzere 400'ü aşkın yerleşkede yaygınlaşmasına kadar çok geniş kapsamlı kaygılarını dile getiriyor. Dirlik'in tartışmaları yaygın kalıp yargılardan ve basit açıklamalardan kaçınarak, ÇHC'nin emperyal heveslerini ve insan haklarını küçümsemesini cesaretlendiren yabancı suç ortaklığına vurgu yapıyor. Ekonomik kazanç için oldukça istekli olan ABD, Avrupa ve diğer Batı ülkeleri, ÇHC'nin otoriteryen kapitalizmini destekleme noktasında suç ortağı oldular. Bu destek, ÇHC'nin hegemonik tutkularını besleme noktasında anahtar bir etmen oldu. ÇHC'nin küresel kapitalizme eklenmesine duyulan hayranlık, Komünist Parti liderlerinin Tiananmen'e ilişkin tüm anıları ve değerlerini bastırma becerileri için de sürgit insan hakları ihlalleri için de büyük önem taşıyordu. Son zamanlarda ÇHC'nin odağı, Konfüçyüs Enstitüleri gibi kuruluşlar üzerinden devletin siyasal hedeflerini ileri taşımak üzere yabancı eğitim kurumlarını sömürerek küresel etkisini arttırmak için bir araç olarak "yumuşak güce" yöneldi.<sup>59</sup>

## **Sonuç ve Değerlendirme**

Görüldüğü gibi, Arif Dirlik, araştırmalarında çinbilimin ötesine geçerek, tarih, siyasetbilim, uluslararası ilişkiler ve toplumbilim gibi alanlara da katkı sağlamıştır. Katkının ötesinde, eleştirel duruşunu ve mesafesini her zaman koruması dikkat çekicidir. Gençliğinde radikal olup orta yaşla birlikte ana-akım bilgi üretimine yönelen akademisyenlerin tersine, Arif Dirlik, gençliğinde ne tür bir bakış açısına sahipse, son nefesinde de aynı açığa sahipti. Türkiye kökenli olup da dünya ölçeğinde bu

<sup>59</sup> Bkz. <http://press.uchicago.edu/ucp/books/book/distributed/C/bo26613819.html><erişim: 08/01/2018> Bu kitabın içindekiler sayfasına erişilemiyor.

*Gezgin, Arif Dirlik'in Türkçe 'ye Çevrilmemiş Kitapları*

kadar değerli ürünler veren bir akademisyenin Türkiye'de bu kadar az tanınması düşündürücüdür. Bu çalışma, bu nedenle kaleme alındı. Umarız bu metindeki tanıtım çabası, Arif Dirlik'in çoğu Türkçe'ye çevrilmemiş çalışmalarının Türkçe'ye çevrilmesini sağlar ve onun bıraktığı bayrağı devralacak genç akademisyenlerin desteklenmesine ön ayak olur.